Ndyuka

Ndyuka ᵊnˈdʒuːkə, també anomenat **Aukan**, *Okanisi*, *Ndyuka tongo*, **Aukaans**, *Businenge Tongo* (considerat per alguns com a pejoratiu), **Crioll marró oriental**, o *Nenge* és una llengua criolla de Surinam, parlada pels ndyukes. Els parlants són un dels sis pobles cimarrons (antigament anomenats "negres del bosc") a la República de Suriname i un dels pobles cimarrons de la Guaiana Francesa. La majoria dels 25 a 30 mil parlants que viuen a l'interior del país, cobert de selva tropical. A les llistes d'Ethnologue apareixen dues llengües llistades (http://www.ethnologue.com/show_family.asp?subid=2806-16) sota el nom de *Ndyuka*.

Ndyuka

Aukan

Tipus	llengua i llengua criolla
Parlants	
	34.000 (2011) [1]
Parlat a	Guaiana Francesa Surinam
Autòcton de	ndjukes
Classificació lingüística	
	llengua humana pidgins i criolls llengua criolla criolls basats en l'anglès
Característiques	
Sistema d'escriptura	escriptura afaka i alfabet llatí
Codis	
ISO 639-2	djk
Glottolog	ndyu1242 (http://glottolog.org/resource/languoid/id/ndyu1242)
IETF	djk-ndyuka

Contingut

Fonologia
Orthografia
Dialectes
Exemple
Referències
Enllaços externs

Fonologia

El ndyuka és basat en un vocabulari anglès, amb influència de llengües africanes en la seva gramàtica i sons. Per exemple, la diferència entre *na* ("és") i *ná* ("no és") és to; les paraules poden començar amb les consonants com *mb* i *ng*, i alguns oradors utilitzar les consonants *kp* i *gb*. (Per a altres parlants ndyuka, aquestes es pronuncien *kw* i *gw*, respectivament. Per exemple, la paraula "sortir" és *Gwé* o *gbé*, de l'anglès "desaparèixer") també hi ha influències del portuguès i altres idiomes.

Orthografia

L'ortografia moderna difereix de l'antiga base d'ortografia del neerlandès en substituir *u* per *oe* i *y* per *j*. Els dígrafs *ty* i *dy* es pronuncien com l'anglès *ch* i *j*, respectivament. El to s'escriu amb molt poca freqüència, però es requereix de paraules com ara *ná* ("no és"). L'alfabet afaka sil·làbic va ser ideat per als ndyuka en 1908.

Dialectes

El ndyuka té tres dialectes: el Ndyuka (o *Okanisi*), aluku, i paramaccan, que són ètnicament diferents. El kwinti és prou diferent lingüísticament per ser considerat com una llengua independent, però de vegades s'inclou també sota el nom de *ndyuka*. Ndyuka va ser també una base del pidgin Ndyuka-Tiriyó.

Exemple

Aquí està un exemple de text ndyuka, i la seva traducció en anglès (mostrant les semblances, així com l'evolució lèxica), adaptat de *Languages of the Guianas (SIL Publications)*:

Ndyuka escrit en alfabet afaka

> « En so den be abaa na a líba, dísi wi kai Kawína Líba. Di den abaa de, den abaa teke gwe na opu fu Kawína. En so den be waka langa langa gwe te na Mama Ndyuka ede, pe wi kai Mama Ndyuka. »

> « And so they crossed the river, which we call "Kawina [Commewijne] River". Having crossed it, they went way upstream along the Commewijne. Thus they walked a long, long way, clear to the upper Tapanahony, the place we call "Mama Ndyuka". »

Referències

1. Ndyuka reference (http://archive.ethnologue.com/16/show_language.asp?code=eme) at *Ethnologue* (16th ed., 2009)

Enllaços externs

- Aukan-English Language Learning Library (http://www.sil.org/americas/suriname/aukan/English/AukanEngLLIndex.htm)
- **(francès)** PDF Les langues en Guyane (http://www.culture.gouv.fr/culture/dglf/Langues_et_cite/Langues_cite3.pdf)
- **(francès)** Le morphème 'de' en ndjuka (Laurence GOURY) (http://celia.cnrs.fr/FichExt/Am/A_26-27_11.htm)
- **(francès)** Article de Jean-Yves Parris sur les Ndjukas (http://horizon.documentation.ird.fr/exl-doc/pleins_textes/autrepart2/010035398.pdf)
- **(anglès)** Rosetta Project - Aukan (http://www.rosettaproject.org/archive/djk)
- **(anglès)** Writing in ndyukatongo (http://www.maroons-suriname.com/Writing%20in%20Ndyukatongo.html)

Obtingut de «https://ca.wikipedia.org/w/index.php?title=Ndyuka&oldid=22968678»

La pàgina va ser modificada per darrera vegada el 21 març 2020 a les 02:52.

El text està disponible sota la Llicència de Creative Commons Reconeixement i Compartir-Igual; es poden aplicar termes addicionals. Vegeu les Condicions d'ús. Wikipedia® (Viquipèdia™) és una marca registrada de Wikimedia Foundation, Inc.